

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Національного технічного
університету «Харківський
політехнічний інститут»
«01» травня 2024 р. № 157 ОД

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університету «Харківський політехнічний інститут»

ПОЛОЖЕННЯ
про електронний репозитарій кваліфікаційних випускних робіт здобувачів
вищої освіти у Національному технічному університеті «Харківський
політехнічний інститут»

Розглянуто та затверджено
вченою радою НТУ «ХПІ»
Протокол № 4 від 26 квітня 2024 р.

Харків
2024

Положення про Електронний репозитарій кваліфікаційних випускних робіт здобувачів вищої освіти у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут»

Положення визначає основні поняття, структуру, завдання, засади функціонування Електронного репозитарію кваліфікаційних випускних робіт здобувачів вищої освіти у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» та порядок накопичення, зберігання й систематизації у ньому електронних версій кваліфікаційних випускних робіт здобувачів вищої освіти.

Укладачі: ТРУШ Олег Олександрович
ГЛАВЧЕВА Юлія Миколаївна
БРЕСЛАВЕЦЬ Олена Володимирівна

За редакцією професора, доктора технічних наук СОКОЛА Євгена Івановича

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ТЕРМІНИ

1.1. Це положення визначає основні поняття, структуру, завдання та засади функціонування Електронного репозитарію кваліфікаційних випускних робіт здобувачів вищої освіти (далі — Репозитарій) у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» (далі — НТУ «ХПІ»).

1.1. Репозитарій — електронна база даних, у якій накопичуються, зберігаються і систематизуються кваліфікаційні випускні роботи здобувачів вищої освіти у НТУ «ХПІ». Повна назва Репозитарію англійською мовою — Electronic repository of students' graduation theses of the National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute», скорочена — eNTUKhPIIRGT. Адреса Репозитарію в Інтернет: <http://repositorygt.kpi.kharkov.ua/>

1.2. Основною метою Репозитарію є сприяння розвитку освітньої, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності шляхом поліпшення доступу до академічних текстів та сприяння академічній доброчесності.

1.3. Основні терміни та визначення:

Автор — фізична особа, яка своєю творчою працею створила академічний твір і якій належать інтелектуальна власність на нього;

Академічний текст — авторський твір наукового, науково-технічного та навчального характеру у формі дисертації, кваліфікаційної випускної роботи, наукового видання, наукової статті, звіту у сфері наукової і науково-технічної діяльності, депонованої наукової роботи, підручника, навчального посібника, інших науково- та навчально-методичних праць тощо;

Архівування — включення депозитором академічних текстів та інших, передбачених цим Положенням, даних до Репозитарію;

База даних — сукупність академічних текстів та (або) інших даних в електронній формі. Підбір, розташування, упорядкування складових частин бази даних є результатом творчої праці. Складові частини бази даних є доступними і можуть бути знайдені за допомогою спеціальної пошукових систем на основі електронних чи інших засобів;

Відкриті дані — інформація, яка не має обмежень для оприлюднення (не містить відомостей, які, відповідно до законодавства, підлягають охороні від несанкціонованого доступу) і подана у форматі, який дозволяє її автоматизовану обробку електронними засобами, вільний та безоплатний доступ до неї та її подальше використання;

Виключне право — майнове право особи, яка має авторське право та (або) суміжні права на твір, на використання даного твору лише нею і на видачу іншим особам дозволу чи заборони на використання даного твору у межах строків, встановлених Законом України «Про авторське право і суміжні права»);

Виняткове (виключне) право — це майнове право, яке може належати одному або декільком фізичним та (або) юридичним особам (правовласникам). Правовласник може на свій розсуд вирішувати дозволяти або забороняти іншим особам використання результату власної інтелектуальної діяльності;

Депозитор — уповноважена особа, яка включає кваліфікаційну випускну роботу здобувача вищої освіти НТУ «ХПІ» та дані про неї до Репозитарію;

Закриті дані — інформація, яка має обмеження для оприлюднення

(містить відомості, які відповідно до чинного законодавства підлягають охороні від несанкціонованого доступу);

Кваліфікаційна випускна робота здобувача вищої освіти — самостійна робота, яка готується з метою публічного захисту для здобуття ступеня вищої освіти молодшого бакалавра, бакалавра або магістра;

Консультативна рада репозитарію — постійно діючий консультативно-дорадчий орган, створений рішенням вченої ради установи для консультативного супроводу діяльності репозитарію, і має на меті вироблення пропозицій та рекомендацій, спрямованих на його розвиток та вирішення організаційних та технічних питань його функціонування;

Користувачі репозитарію — юридичні та фізичні особи, а саме: заклади вищої освіти, наукові установи, наукові видавництва, бібліотеки, автори та інші зацікавлені особи, які пройшли процедуру реєстрації (авторизації), отримали авторизований та безоплатний постійний доступ до реєстру академічних текстів та можливість користування певним функціоналом репозитарію;

Об'єкти авторського права — твори, що визначені Законом України «Про авторське право і суміжні права» та охороняються відповідно до чинного законодавства;

Опрілюднення (розкриття публікації) — будь-яка дія, що робить твір чи об'єкт суміжних прав доступним для необмеженого кола осіб;

Порушення авторською права — незаконне відтворення, розповсюдження об'єктів авторського права та вчинення інших протиправних дій, передбачених Законом України «Про авторське та суміжні права»;

Правовласник — особа, якій відповідно до чинного законодавства належать майнові права на об'єкт інтелектуальної власності, або особа, яка діє від імені правовласника в межах наданих повноважень;

Право інтелектуальної власності — врегульовані чинним законодавством суспільні відносини щодо володіння, користування і розпорядження майном. Об'єктами права інтелектуальної власності громадян є твори науки, літератури та мистецтва, відкриття, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, раціоналізаторські пропозиції, знаки для товарів і послуг тощо;

Репозитарій відкритого доступу — мережевий сервіс, призначений для зберігання, систематизації та поширення творів в електронній формі, який надається установою своїм співробітникам та іншим зацікавленим особам;

Розповсюдження об'єктів авторського права та (або) суміжних прав — будь-яка дія, за допомогою якої об'єкти авторського права безпосередньо чи опосередковано пропонуються загалу, доведення цих об'єктів до відома загалу з наданням можливості здійснення доступу до них з будь-якого місця і в будь-який час;

Суб'єктами права інтелектуальної власності є: творець (творці) об'єкта права інтелектуальної власності (автор, виконавець, винахідник тощо) та інші особи, яким належать особисті немайнові та (або) майнові права інтелектуальної власності відповідно до Цивільного Кодексу України, іншого чинного законодавства чи договору;

Інші терміни в цьому Положенні вживаються у значенні, наведеному в Законах України «Про інформацію», «Про науково-технічну інформацію»,

«Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про вищу освіту», «Про інноваційну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах».

1.4. Академічні тексти, що зберігаються в Репозитарії, є об'єктами авторського права та охороняються відповідно до чинного законодавства. Використання академічних текстів визначається законом «Про авторське право і суміжні права» (ст. 22).

1.5. Ресурси Репозитарію є допоміжними засобами для проведення експертизи академічних текстів на присутність плагіату.

1.6. Для систематизації кваліфікаційних випускних робіт здобувачів вищої освіти використовуються бібліографічні відомості та описи, передбачені чинним законодавством.

1.7. Репозитарій формується та функціонує відповідно до наступних документів:

- Положення про науково-технічну бібліотеку Університету;
- Положення про Електронний репозитарій кваліфікаційних випускних робіт здобувачів вищої освіти у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут»;
- чинного законодавства України.

2. ЗАВДАННЯ, ФУНКЦІЇ РЕПОЗИТАРІЮ

2.1. Завдання: забезпечити накопичення, систематизацію, довготривале і надійне зберігання в електронному вигляді кваліфікаційних випускних робіт здобувачів вищої освіти у НТУ «ХПІ» та постійний відкритий доступ до їх реєстру засобами Інтернет-технологій.

2.2. Основні функції:

- вільне ознайомлення з реєстром кваліфікаційних випускних робіт здобувачів вищої освіти НТУ «ХПІ»;
- забезпечення пошуку даних за визначеним набором ознак/критеріїв;
- виконання вимог чинного законодавства щодо умов вільного використання творів в електронній (цифровій) формі, без дозволу суб'єктів авторського права, а саме, використання творів для забезпечення та реалізації освітнього процесу або з метою наукових досліджень, якщо такі дії не мають самостійного економічного значення, в обсязі, що відповідає визначеній меті;
- надання вільного доступу до повнотекстових версій або фрагментів кваліфікаційних випускних робіт здобувачів вищої освіти за умови, що: обсяг такого використання відповідає визначеній меті; використання творів здійснюється суб'єктами освітньої або наукової діяльності у місцях, де цими суб'єктами здійснюється освітня або наукова діяльність, або через захищене електронне (цифрове) середовище, до якого забезпечується доступ виключно здобувачам освіти та педагогічним, науково-педагогічним працівникам навчального закладу або працівникам наукової установи;

- акумулювання та безстрокове зберігання інформації для її перевірки на наявність збігів текстових (літерних і цифрових символів) та графічних фрагментів.

3. ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РЕПОЗИТАРІЮ

3.1. Розпорядником Репозитарію є НТУ «ХП», який безпосередньо забезпечує його функціонування та відкритий доступ до реєстру кваліфікаційних випускних робіт здобувачів вищої освіти та несе відповідальність за достовірність, точність та повноту наданої інформації.

3.2. Розміщення у Репозитарії усіх кваліфікаційних випускних робіт здобувачів вищої освіти НТУ «ХП» є обов'язковим.

3.3. Репозитарій — веб-орієнтована, кумулятивна та постійна база даних електронних копій документів, визначених єдиною установою — НТУ «ХП».

3.4. Репозитарій створюється за допомогою програмного забезпечення DSpace, що підтримує протокол обміну метаданими OAI-PMH (Open Access Initiative Protocol for Metadata Harvesting), має технологічні можливості для інтеграції Репозитарію до Національного репозитарію академічних текстів та використовується для довгострокового зберігання метаданих та електронних документів.

3.5. Основними мовами Репозитарію, які використовуються для його інтерфейсу та документів, є українська та англійська.

4. СКЛАД РЕПОЗИТАРІЮ

4.1. Репозитарій є повним зібранням кваліфікаційних випускних робіт здобувачів вищої освіти НТУ «ХП». Розділи упорядковуються за роками захисту кваліфікаційних випускних робіт та абеткою назв кафедр у кореневому каталозі. За потреби у розділах формуються колекції, назви яких утворюється з назв спеціальностей та спеціалізацій.

4.2. За рішенням Консультативної ради можуть створюватись колекції за іншими ознаками.

4.3. При формуванні запису кваліфікаційної випускної роботи до нього можуть включатися усі складові частини даної роботи, представлені у вигляді: електронних текстових, числових, візуальних та інших даних.

4.4. Хронологічні обмеження для зберігання кваліфікаційних випускних робіт здобувачів вищої освіти, що зберігаються у Репозитарії, не встановлюються.

4.5. Реєстр академічних текстів у Репозитарії є відкритим.

5. УПРАВЛІННЯ РЕПОЗИТАРІЮ

5.1. Науково-технічна бібліотека НТУ «ХП» (далі — НТБ) виступає координатором функціонування Репозитарію та забезпечує організаційний та методичний супровід роботи депозиторів та розміщення кваліфікаційних випускних робіт.

5.2. Технічну та програмну підтримку, працездатність програмних засобів забезпечує відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення НТБ.

5.3. Загальне керування Репозитарієм здійснює Консультативна рада у складі:

СОКОЛ Євген Іванович, ректор, (голова),
ТРУШ Олександр Олегович, проректор з науково-педагогічної роботи, (заст. голови),
МАРЧЕНКО Андрій Петрович, проректор з наукової роботи,
ГЛАВЧЕВА Юлія Миколаївна, директор НТБ,
ЗАЙЦЕВ Юрій Іванович, учений секретар,
КРИВОБОК Руслан Вікторович, начальник НДЧ,
МОЛЧАНОВА Юлія Юріївна, начальник загально університетської юридичної служби,
РАДОГУЗ Сергій Анатолійович, начальник методичного відділу,
БРЕСЛАВЕЦЬ Олена Володимирівна, заступник директора НТБ (адміністратор Репозитарію з організаційних питань),
ТЮТЮНИК Лариса Іванівна, керівник центру дистанційної освіти,
ЧЕРНИХ Дмитро Ігоревич, завідувач відділу НТБ (технічний адміністратор Репозитарію),
ФЕДОРОВА Євгенія Олександрівна, начальник редакційно-видавничого відділу,
ЩЕТИНІН Віктор Павлович, начальник інформаційно-обчислювального центру.

5.4. Консультативна рада не має права на вчинення дій, які створюють умови для порушення авторського права та (або) суміжних прав.

5.5. Якщо екзаменаційна комісія визначить рівень кваліфікаційної випускної роботи, яка представлена автором, як невідповідний вимогам до випускних робіт для присудження відповідного ступеня вищої освіти, або здобувач вищої освіти не з'явиться на випускні атестацію у формі захисту цієї роботи, Консультативна рада доручає адміністратору Репозитарію вилучити даний документ.

5.6. Випускаючі кафедри НТУ «ХПІ» виступають основними виконавцями внесення кваліфікаційних випускних робіт здобувачів вищої освіти до колекцій своїх кафедр Репозитарію.

5.7. Інформаційно-обчислювальний центр НТУ «ХПІ» забезпечує безпеку функціонування Репозитарію у складі інформаційної мережі НТУ «ХПІ» та стабільний Інтернет-зв'язок, надає консультативну підтримку відділу інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення НТБ щодо забезпечення працездатності програмних засобів, залучається до розробки додаткових програмних додатків для інтеграції ресурсів Репозитарію до Національного репозитарію академічних текстів.

5.8. Депозитори призначаються наказом ректора НТУ «ХПІ» за поданням директорів інститутів або завідувачів випускаючих кафедр із числа уповноважених осіб від випускаючих кафедр за місяць до початку державних екзаменаційних іспитів.

6. ПОРЯДОК НАПОВНЕННЯ РЕПОЗИТАРІЮ

6.1. Адміністратор з організаційних питань Репозитарію реєструє відповідальних осіб від кафедр, надає їм права депозиторів. Депозитор не має права передавати другим особам надані йому права.

6.2. Репозитарій поповнюється документами шляхом архівування кваліфікаційних випускних робіт депозиторами — внесення до Репозитарію даних про кваліфікаційні випускні роботи та додання їх складових частин.

6.3. Здобувач вищої освіти подає на кафедру повну електронну версію власної кваліфікаційної роботи у термін, встановлений рішенням кафедри, але не пізніше ніж за один день до строку закінчення терміну, зазначеному у графіку навчального процесу НТУ «ХПІ». Формат файлів та назви файлів документів формуються відповідно до «Інструкції з технології архівування в електронному Репозитарії кваліфікаційних випускних робіт здобувачів вищої освіти у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут».

6.4. Депозитор контролює відповідність електронних версій кваліфікаційних випускних робіт паперовим аналогам, відповідає за повноту представлення розміщеної інформації.

6.5. Депозитори отримують права доступу до колекції кафедри поточного семестру відповідно до графіку навчального процесу НТУ «ХПІ» щодо захисту кваліфікаційних випускних робіт здобувачів вищої освіти.

6.6. Адміністратор з організаційних питань Репозитарію, при наданні депозиторам права доступу до колекцій та припиненні їх прав, керується наказами ректора про призначення депозиторів та про графік проведення захисту кваліфікаційних випускних робіт здобувачів вищої освіти у НТУ «ХПІ».

7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. У дане Положення можуть вноситися правки, які пов'язані зі змінами чинного законодавства та нормативних актів, що регламентують підготовку здобувачів вищої освіти України.

7.2. Зміни розглядаються на засіданнях методичної ради, затверджуються рішенням вченої ради НТУ «ХПІ» та набувають чинності за наказом ректора.

7.3. Зміни окремих пунктів Положення не є підставою для його відміни.

Розглянуто на засіданні методичної ради НТУ «ХПІ» 24 квітня 2024 р.

Затверджено вченою радою Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» 26 квітня 2024 р.
Протокол № 4